

Datum: 9.12. 2024.

Broj: 02-06-1020

REFORMA PRAVOSUĐA KLJUČNA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE

Sarajevo, 9. decembar 2024. godine – U Sarajevu je danas obilježen 9. decembar, Međunarodni dan borbe protiv korupcije, što je bila prilika da se istakne hitna potreba za jačanjem borbe protiv korupcije i jačanjem vladavine prava. Konferencija je pružila platformu ključnim institucijama da se uključe u dijalog o državi i mogućim rješenjima u oblasti reforme sektora pravde.

Korupcija u Bosni i Hercegovini i dalje predstavlja ozbiljnu zabrinutost te zahtijeva intenziviranje napora za postizanje dosljednog rezultata u borbi protiv korupcije. Potrebne su reforme pravosuđa koje se bave sistemskim izazovima, vraćanjem povjerenja javnosti i podržavanjem vladavine prava. Kako bi se to ostvarilo BiH mora uspostaviti efikasnu Strategija reforme sektora pravde, što je prije moguće. Nadalje, očekuje se da ključni zakoni – odnosno Zakon o VSTV-u i Zakon o sudovima BiH – budu usklađeni sa standardima EU, a civilno društvo ima važnu ulogu u davanju prijedloga kreatorima politike o tome kako oblikovati buduću reformu pravosuđa. Ovo su neke od poruka s konferencije koju su organizovali Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) i projekat EU4Justice, uz podršku Evropske unije.

“Za Bosnu i Hercegovinu ne može biti napretka ka članstvu u EU bez napretka u vladavini prava i borbi protiv korupcije. Ovo nije samo bitno za put ka EU, već će poboljšati kvalitet života ljudi u Bosni i Hercegovini i potaknuti dugoročni razvoj. Nastavit ćemo biti lojalan partner Bosni i Hercegovini podržavajući napore za jačanje vladavine prava i borbu protiv korupcije. Građani ove zemlje očekuju da će to biti prioritet političkih aktera i mogu računati na našu podršku,” rekao je Adebayo Babajide, zamjenik šefa Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini.

Na konferenciji, koja je okupila predstavnike institucija sa svih nivoa vlasti, međunarodnih i regionalnih organizacija, u okviru dva panela, razgovaralo se o trenutnom stanju reforme pravosuđa te posljedicama izostanka reformi na raširenu korupciju u zemlji.

Ministar pravde BiH Davor Bunoza, jedan od uvodničara rekao je: *„Reforma pravosuđa je težak put koji moramo prijeći na putu ka EU. Zakone moramo donositi i primjenjivati zbog nas samih. Usklađivanje propisa s EU pravnom stečevinom će uvijek za posljedicu imati veći stupanj vladavine prava. Reforma pravosuđa je započeta, rezultati neće doći preko noći.“*

Na konferenciji je ukazano na važnost da reforme moraju dovesti do nezavisnosti, efikasnosti i integriteta pravosuđa, koje će moći procesuirati slučajeve korupcije na visokom nivou i odgovoriti na ključne izazove s kojima se BiH suočava. Takođe, naglašeno je da je neophodno ojačati mehanizme integriteta i

odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija, kao i smanjiti neprimjerene utjecaje unapređenjem procesa imenovanja sudija i tužilaca.

„Pravosuđe u BiH se nalazi u stanju potpune institucionalne zarobljenosti, što za posljedicu ima nekažnjivost političke korupcije, a nerijetko i instrumentalizaciju pravosuđa radi ostvarivanja partikularnih interesa upravo vladajuće oligarhije. Nažalost, i pored činjenice da se reforme na jačanju vladavine prava i jačanju integriteta u samom pravosuđu visoko prioritiziraju u procesu evropskih integracija, njihovi dosadašnji efekti bi se teško mogli drugačije okarakterisati osim kao farsa“, izjavio je Srđan Blagovčanin, predsjedavajući Upravnog odbora TI BiH.

Naglašena je potreba da se obezbijedi kako transparentnost procesa tako i kvalitetno sistemsko rješenje u vezi s novim Zakonom o VSTV-u te su upućeni komentari i prijedlozi za poboljšanje, posebno kada je u pitanju preciziranje odredbi o sprečavanju sukoba interesa, imenovanju tužilaca i sudija, kao i članova Vijeća, a razgovarano je o kriterijumima za izbor članova Vijeća. Bilo je riječi i o važnosti međuinstitucionalne saradnje, oduzimanju imovine i finansijskim istragama kao preduslovu za efikasniju borbu protiv korupcije.

„Iako ni sami nismo u potpunosti zadovoljni postignutim, očekujemo da će dosadašnji napori biti prepoznati, kao i rezultati koje niko ne može zanemariti. Između ostalog, imamo bivšeg premijera Vlade FBiH, bivšeg državnog ministra, koji su osuđeni za korupciju na visokom nivou, a jednom od njih se trenutno sudi pred Sudom BiH. Istragama pokrenutim krajem prošle i ove godine, koje su rezultirale lišenjem slobode bivšeg predsjednika Suda BiH i bivšeg direktora Obavještajno-sigurnosne agencije, kao i istragom protiv bivšeg direktora Granične policije, koji je u bijegu, pokazali smo odlučnost da procesuiramo sve one za koje nađemo dokaze, bez obzira na njihov status ili funkciju koju obavljaju,“ istakao je Milanko Kajkanić, glavni tužilac Tužilaštva BiH.

Uz podršku EU, ekonomski savjetnici su bili od vitalnog značaja u pomaganju tužilaštvima u finansijskim istragama privrednog kriminala, organizovanog kriminala i korupcije. Njihovi napori su rezultirali 91 prvostepenom osuđujućom presudom, 13 drugostepenim, 15 pravosnažnih oslobađajućih presuda i 16 prvostepenih oslobađajućih presuda. Ovo naglašava potrebu za sistemskim rješenjem kako bi se osigurala njihova stalna uloga i kontinuirana podrška tužiocima, omogućavajući efikasno rješavanje složenih predmeta.

„Projekat EU4Justice dao je doprinos artikulaciji aktivnosti i relevantnih indikatora Akcionog plana s mjerama Reformskeg programa, a koje se tiču borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala. Nedavno, 26. septembra 2024. godine, Projekat je bio uključen u izradu 'Smjernica za glavne tužioce o uspostavljanju sistema interne koordinacije za oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalom' koje je usvojilo VSTV BiH. Smjernice će osigurati dosljednu i usklađenu praksu u cijeloj BiH i olakšati određivanje prioriteta u slučajevima organiziranog kriminala i korupcije koji sadrže imovinsku korist stečenu kriminalom,“ zaključila je Isabelle Arnal, voditeljica tima EU4Justice projekta